

ČISTÁ
ENERGIE
ZÍTŘKA

2026

MĚSÍČNÍ BULLETIN

Energetika > EU 11

Z obsahu:

- Dohoda o zrychlení povolovacích řízení
- Energetika v pracovním programu Komise
- Splnění klimatických cílů bude náročnější

SKUPINA ČEZ | PUBLIC AFFAIRS

VÁŽENÍ ČTENÁŘI,

energetika, ochrana klimatu a konkurenceschopnost evropské ekonomiky zůstávají i nadále úzce propojenými tématy, která stále výrazněji formují evropskou legislativu i mezinárodní politiku. Aktuální zpráva Evropské komise o pokroku v oblasti klimatu potvrzuje, že EU pokračuje ve snižování emisí skleníkových plynů a rozvoji čistých technologií. Současně však ukazuje, že dosažení již schválených klimatických cílů pro rok 2030 nebude samozřejmostí. Největší výzvy vidí Evropská komise zejména v dopravě, budovách a zemědělství, kde se emise snižují pomaleji než v energetice. Energetická transformace tak vstupuje do fáze, kdy budou další kroky stále nákladnější a politicky citlivější. Obtížnost hledání shody se naplno projevila také na výroční klimatické konferenci COP31 v Antalyi, která skončila bez společné závěrečné deklarace. Spor o budoucnost fosilních paliv, podmínky elektrifikace i klimatické financování potvrdil, že dosažení mezinárodního konsensu je v současném geopolitickém prostředí stále složitější. Na evropské úrovni mezitím dosáhly Rada a Evropský parlament předběžné dohody o zrychlení povolovacích řízení pro energetické projekty. Nová pravidla si kladou za cíl odstranit jednu z hlavních překážek rozvoje obnovitelných zdrojů energie, elektrických sítí a zařízení pro skladování energie. Pracovní program Evropské komise na rok 2027 zároveň naznačuje další směřování evropské energetické a klimatické politiky, včetně plánů, které podle Komise mají vést ke zjednodušování regulace a posilování konkurenceschopnosti evropské ekonomiky. V prvním čtvrtletí příštího roku hodlá Komise předložit legislativní návrh rámce pro období po roce 2030, včetně balíčku zjednodušujících opatření, který má sladit další dekarbonizaci s nižší regulatorní zátěží. Vedle energetických a klimatických témat přinášíme také přehled nového legislativního balíčku na ochranu spotřebitelů v digitálním prostředí, který Evropská komise představila začátkem listopadu.

Příjemné čtení přeje,

Zuzana Krejčiříková

ČEZ, a. s. Public Affairs,
Duhová 2/1444, Praha, 140 53
publicaffairs@cez.cz

Zuzana Krejčiříková, ředitelka útvaru Public Affairs
Eva Boudová | Lucie Horová | Michal Jedlička | Tomáš Pirkl | Karolína Ryšavá | Josef Ševčík | David Števík |

Bulletin je šířen pouze v elektronické podobě a bezplatně.

Texty a informace obsažené v tomto bulletinu jsou považovány za zdroj informací v rámci Skupiny ČEZ a širší veřejnosti. Rozmnožování těchto informací a textů je povoleno za podmínky, že je uveden jejich zdroj. Informace a texty vychází z údajů dostupných v době vydání tohoto bulletinu. Public affairs neručí za správnost a úplnost informací. | Obrázky použité v tomto bulletinu pochází z audiovizuální knihovny Evropské komise, Evropské rady, Evropského parlamentu a serverů Pixabay.com, Pexels.com, Freeimages.com, či vytvořeny za pomoci umělé inteligence BING AI.

DOHODA O ZRYCHLENÍ POVOLOVACÍCH ŘÍZENÍ

Rada a Evropský parlament dosáhly dne 18. listopadu předběžné dohody o směrnici, která má zjednodušit a urychlit povolovací řízení pro projekty obnovitelných zdrojů energie, elektrické sítě, zařízení pro skladování energie a dobíjecí infrastrukturu. Návrh je součástí balíčku pro evropské energetické sítě, jehož cílem je modernizovat energetickou infrastrukturu EU, podpořit elektrifikaci a posílit energetickou bezpečnost.

Nový právní předpis mění směrnici o obnovitelných zdrojích energie, směrnici o trhu s elektřinou a směrnici o trhu s plynem.

Nová pravidla mají zkrátit administrativní průtahy, které v současnosti výrazně zpomalují rozvoj energetické infrastruktury. Dohoda proto zavádí kratší lhůty pro schvalování projektů a jejich připojování k síti. Podle předběžné dohody by povolovací řízení nemělo překročit tři měsíce u zařízení pro výrobu solární energie a společného ukládání energie (s výjimkou vodíku), šest měsíců u samostatných úložišť energie a dobíjecích stanic a dva roky u přečerpávacích vodních elektráren. Lhůta pro vyřízení žádostí o připojení k síti by měla být tři měsíce, ve výjimečných a řádně odůvodněných případech až šest měsíců.

Jedním z nejspornějších bodů vyjednávání byl princip tzv. „tichého souhlasu“. Evropský parlament prosazoval jeho širší uplatnění s cílem omezit průtahy způsobené nečinností úřadů. Členské státy však tento požadavek odmítly a prosadily kompromisní řešení, podle něhož budou moci samy rozhodnout, zda se absence stanoviska v některých dílčích správních krocích bude považovat za souhlas s podaným záměrem stavby.

Součástí dohody je také posílení digitalizace povolovacích procesů. Členské státy budou muset zřídit jednotný digitální portál nebo soustavu propojených portálů, které budou sloužit jako jednotné kontaktní místo pro podávání a vyřizování žádostí. Cílem je zvýšit transparentnost a zjednodušit administrativní postupy.
Kompromisní text dále posiluje postavení projektů obnovitelných zdrojů energie a elektrických sítí prostřednictvím principu „převažujícího veřejného zájmu“. Členské státy budou moci tyto projekty upřednostnit v rámci povolovacích postupů, zároveň si však ponechají možnost tuto zásadu neuplatnit z důvodů ochrany bezpečnosti, obrany nebo kulturního dědictví.

Dohoda rovněž počítá s větším zapojením místních komunit do energetických projektů. Projekty obnovitelných zdrojů s instalovaným výkonem nad 7 MW budou muset zajistit sdílení přínosů s dotčenými obcemi a místními komunitami.

Předběžnou dohodu nyní musí potvrdit Rada i Evropský parlament. Po jejím formálním přijetí budou mít členské státy 18 měsíců na převedení směrnice do vnitrostátních právních předpisů. Současně pokračují jednání o druhé části balíčku pro energetické sítě, konkrétně o revizi nařízení TEN-E zaměřené na plánování energetické infrastruktury.

ENERGETIKA V PRACOVNÍM PROGRAMU KOMISE

Evropská komise dne 4. listopadu představila svůj pracovní program na rok 2027, který vymezuje hlavní legislativní i nelegislativní iniciativy pro příští rok. Prioritou má být realizace již přijatých opatření, posílení konkurenceschopnosti evropské ekonomiky, obranných schopností EU a snižování administrativní zátěže. Současně Komise zveřejnila výroční zprávu o zjednodušování a prosazování unijních pravidel.

Průřezovými prioritami programu jsou další prohlubování jednotného trhu, odstraňování překážek pro podnikání, snižování strategických závislostí a posilování konkurenceschopnosti evropského hospodářství. Tyto cíle se promítají i do energetické politiky, kde Komise potvrzuje snahu skloubit dva často obtížně slučitelné cíle: posílení konkurenceschopnosti evropské ekonomiky a pokračování v plnění klimatických závazků.

V oblasti energetiky se Komise v příštím roce chystá zaměřit především na snižování cen energií, posilování odolnosti dodavatelských řetězců, energetické bezpečnosti i dostupnosti energií. Současně hodlá pokračovat v přechodu k nízkoemisní ekonomice a vytvářet podmínky pro dosažení klimatické neutrality.

Za nejdůležitější energetickou iniciativu lze považovat očekávaný **rámec pro období po roce 2030 a balíček zjednodušujících opatření**, který má spojit další dekarbonizaci s jednodušší regulací. Legislativní návrh, včetně posouzení dopadů, hodlá Komise předložit v prvním čtvrtletí roku 2027. Cílem je nastavit pravidla pro plnění klimatických cílů do roku 2040 a současně zjednodušit stávající regulatorní rámec. Nakolik se tento záměr podaří Komisi naplnit bude samozřejmě otázkou dalšího vyjednání na úrovni členských států i institucí EU.

Komise rovněž uvádí, že zvažuje možnost zavedení mechanismu na podporu trhu s čistým vytápěním, který by měl přispět k rychlejšímu rozšiřování tepelných čerpadel, snížení počátečních nákladů domácností a omezit jejich závislost na fosilních palivech. V přílohách pracovního programu však tento mechanismus není mezi plánovanými iniciativami výslovně uveden.

Komise dále avizuje kroky na podporu energeticky náročného průmyslu, fungování evropských rafinerií a rozvoj společných nákupů energií. Vedle toho plánuje zřídit **Evropskou korporaci pro kritické suroviny**, která má posílit přístup evropského průmyslu ke strategickým materiálům potřebným mimo jiné pro výrobu baterií, elektromobilů, čipů či obranných technologií.

Ve třetím čtvrtletí roku 2027 plánuje Komise předložit legislativní návrh zaměřený na **urychlení povolovacích řízení**, zejména u projektů, které jsou ve strategickém zájmu EU, s cílem podpořit investice. Zaměří se na možnosti zjednodušení regulace v oblastech dopravy, bydlení a digitalizace.

Dále avizuje nové iniciativy zaměřené na

posílení odolnosti vůči dopadům změny klimatu. Ve druhém čtvrtletí mají být představeny **Evropská vodní iniciativa** zaměřená na lepší hospodaření s vodními zdroji a **Evropský plán proti vlnám veder**, který má prostřednictvím meziodvětvového přístupu zlepšit připravenost EU na zdravotní, sociální, zemědělské i energetické dopady extrémních teplot. Součástí opatření má být také vznik Aliance pro pojištění klimatických rizik, jejímž cílem by bylo zlepšit řízení klimatických rizik a omezit nedostatečné pojistné krytí klimatických škod v Evropě.

Pracovní program Komise je orientačním dokumentem vymezujícím plánované iniciativy pro nadcházející rok a není právně závazný. Jednotlivé návrhy tak mohou být v průběhu roku upraveny, odloženy nebo i zcela vypuštěny.

SPLNĚNÍ KLIMATICKÝCH CÍLŮ BUDE NÁROČNĚJŠÍ

Evropská unie pokračuje ve snižování emisí skleníkových plynů a současně si zachovává hospodářský růst. Vyplývá to z nejnovější zprávy Evropské komise o pokroku v oblasti klimatu za rok 2026 a výroční zprávy o fungování trhu s uhlíkem. Přestože celkový trend zůstává pozitivní, data naznačují, že dosažení klimatických cílů pro rok 2030 bude vyžadovat větší úsilí zejména v dopravě, budovách a zemědělství.

Podle předběžných údajů klesly čisté emise skleníkových plynů v EU v roce 2025 meziročně o 1,6 %. Emise v sektorech zahrnutých do systému obchodování s emisními povolenkami (EU ETS) se snížily přibližně o 2 %, zatímco emise v odvětvích spadajících pod nařízení o sdílení úsilí zůstaly prakticky beze změny.

Dlouhodobý vývoj rovněž potvrzuje pokračující snižování emisní náročnosti evropské ekonomiky. Ve srovnání s rokem 1990 jsou emise nižší o 39 %, zatímco ekonomika EU za stejné období vzrostla o 74 %. Unie tak nadále potvrzuje trend oddělování hospodářského růstu od růstu emisí.

Součástí transformace evropské energetiky je rostoucí podíl nízkoemisních technologií. Kapacita větrných a solárních elektráren v EU dosáhla 611 GW, což představuje téměř polovinu celkové výrobní kapacity elektřiny v Unii. Výrazný růst zaznamenal také trh s tepelnými čerpadly. Celkový výkon nově instalovaných tepelných čerpadel dosáhl v roce 2025 přibližně 41 GW, oproti 26 GW v roce 2024.

Pokračoval rovněž rozvoj elektromobility. Registrace bateriových elektromobilů dosáhly 1,9 milionu vozidel, což představuje přibližně jednu šestinu všech nově registrovaných automobilů v EU.

Podle Komise rychlejší zavádění čistých technologií přispívá nejen ke snižování emisí, ale také k omezení závislosti na dovozu fosilních paliv a ke zvýšení energetické bezpečnosti. Zpráva zároveň poukazuje na to, že evropský průmysl dosud plně nevyužívá investiční a výrobní příležitosti, které energetická transformace přináší

Z pohledu klimatických cílů představují největší výzvu sektory mimo systém EU ETS. Současné odhady naznačují, že emise v dopravě, budovách, zemědělství či odpadovém hospodářství klesnou do roku 2030 přibližně o 38,5 % oproti roku 2005. Unijní cíl je přitom 40 %. Evropská komise proto identifikovala devět členských států, které podle jejího hodnocení nepostupují dostatečně rychle při plnění cílů stanovených nařízením o sdílení úsilí. Hodlá proto vyzvat Rakousko, Chorvatsko, Kypr, Německo, Itálii, Irsko, Litvu, Maltu a Švédsko k předložení nápravných plánů obsahujících dodatečná opatření ke snižování jejich emisí.

Významným zdrojem financování dekarbonizace zůstává systém EU ETS. Příjmy z dražeb emisních povolenek v roce 2025 dosáhly 43,2 miliardy eur, což představuje meziroční nárůst o 11 %. Více

než polovina této částky, konkrétně 23,9 miliardy eur, směřovala přímo do rozpočtů členských států na financování dekarbonizačních opatření pro domácnosti a průmysl. Zpráva zároveň upozorňuje, že tempo snižování emisí v sektorech zahrnutých do systému EU ETS již není tak rychlé jako v předchozích letech.

Přestože EU letos zakotvila do klimatické legislativy nový cíl snížit do roku 2040 čisté emise o 90 % oproti roku 1990, aktuální data naznačují, že splnění již schváleného cíle pro rok 2030 nebude samozřejmostí.

Zveřejněné zprávy tak potvrzují dvojí trend. Na jedné straně pokračuje dekarbonizace evropské ekonomiky a rozvoj čistých technologií. Na druhé straně se však ukazuje, že s dalším snižováním emisí bude dosažení stanovených cílů stále náročnější. Potenciál nejrychlejších a nákladově nejefektivnějších opatření je již z velké části využit. Další pokrok tak bude vyžadovat nákladnější a politicky citlivější opatření, jejichž prosazování může být stále obtížnější.

AKT O DIGITÁLNÍ SPRAVEDLNOSTI

Rychlý rozvoj digitálních platforem, elektronického obchodu a nových forem online marketingu přináší spotřebitelům větší pohodlí, ale zároveň i nová rizika. Evropská komise proto dne 11. listopadu představila soubor návrhů zaměřených na modernizaci unijních pravidel ochrany spotřebitelů a jejich přizpůsobení digitálnímu prostředí. Cílem je posílit ochranu spotřebitelů na internetu, zefektivnit prosazování pravidel a současně zjednodušit některé povinnosti podniků.

Balíček tvoří tři dokumenty: návrh Aktu o digitální spravedlnosti (Digital Fairness Act – DFA), návrh revize nařízení o spolupráci v oblasti ochrany spotřebitele (Consumer Protection Cooperation Regulation – CPC) a návrh zjednodušovací směrnice upravující vybrané předpisy v oblasti ochrany spotřebitele.

Klíčovou součástí balíčku je návrh nových pravidel na ochranu spotřebitelů v digitálním prostředí. Akt o digitální spravedlnosti má reagovat na řadu praktik, které stávající evropská legislativa dosud postihuje pouze omezeně. Návrh se zaměřuje především na omezení tzv. temných vzorců (dark patterns), tedy manipulačních prvků digitálních rozhraní. Komise chce zakázat například falešná upozornění o údajně omezené dostupnosti zboží nebo jiné praktiky vytvářející umělý tlak na rozhodování spotřebitelů.

Novinkou je také právo spotřebitele požádat po uzavření smlouvy o komunikaci s živou osobou, pokud se problém nepodaří vyřešit prostřednictvím automatizovaných systémů. Chatboti a další nástroje založené na umělé inteligenci bude možné nadále využívat, spotřebitel však musí mít možnost obrátit se v případě potřeby na člověka. Komunikace přitom nemusí probíhat telefonicky, ale může být vedena například prostřednictvím e-mailu nebo textových zpráv.

Návrh se zaměřuje rovněž na náležitosti digitální smlouvy a předplatné. Spotřebitelé by měli mít jednodušší možnost ukončit online předplatné a lépe se bránit nechtěnému automatickému obnovení či bezplatným zkušebním obdobím, která se následně mění v placené služby. Součástí návrhu je rovněž zjednodušení některých informačních povinností při opakovaných nákupech v aplikacích a jasnější pravidla pro odstoupení od smlouvy u digitálního obsahu.

Druhý návrh, revize nařízení o spolupráci v oblasti ochrany spotřebitele, by Komisi umožnil přímo vyšetřovat rozsáhlé případy porušování spotřebitelského práva s významným dopadem na spotřebitele napříč jednotným trhem. V takových případech by mohla ukládat pokuty až do výše 6 % celosvětového ročního obratu společnosti. Návrh současně počítá s rychlejší koordinací vnitrostátních orgánů a posílením vymáhání práva vůči podnikům ze třetích zemí, které by musely určit právního zástupce v EU.

Třetí návrh představuje zjednodušovací směrnici, jejímž cílem je snížit administrativní zátěž podniků a usnadnit uplatňování spotřebitelských pravidel v digitálním prostředí. Změny se týkají zejména informačních povinností při opakovaných nákupech v aplikacích, pravidel pro odstoupení od smlouvy u předplatného digitálních médií a odstranění některých překrývajících se požadavků.

O návrzích nyní povedou jednání Evropský parlament a Rada.

KONFERENCE COP31 SKONČILA BEZ DOHODY

Konference OSN o změně klimatu COP31 v turecké Antalyi skončila neúspěchem. Po dvou týdnech intenzivních jednání se smluvním stranám Úmluvy OSN o změně klimatu, které sdružují téměř 200 států, nepodařilo dosáhnout shody na společné závěrečné deklaraci, která měla vytyčit další směřování globální klimatické politiky.

Hlavním bodem sporu byla otázka budoucnosti fosilních paliv. Návrh závěrečné deklarace totiž neobsahoval žádnou zmínku o jejich postupném útlumu. Evropská unie, Panama, Švýcarsko a koalice malých ostrovních států včetně Marshallových ostrovů a Vanuatu proto odmítly konečný text, který opomíjel fosilní paliva, jejichž spalování je hlavním zdrojem emisí skleníkových plynů.

Naopak Rusko a Saúdská Arábie během závěrečných jednání odmítly jakékoli formulace směřující k postupnému omezování využívání fosilních paliv, a to navzdory tomu, že první konsensus o odklonu od těchto zdrojů energie byl přijat již na konferenci COP28 v Dubaji v roce 2023.

COP31 byla první klimatickou konferencí po varování, že svět směřuje k překročení hranice oteplení o 1,5 °C oproti předindustriální úrovni, která byla považována za klíčový cíl Pařížské dohody.

Právě otázka, jak reagovat na rostoucí globální teploty a nedostatečné tempo snižování emisí, patřila mezi hlavní témata letošního summitu. Jednání však ukázala přetrvávající rozpory mezi státy v otázkách energetické transformace, klimatického financování i využívání technologií pro zachycování a ukládání oxidu uhličitého.

Jednou z hlavních iniciativ tureckého předsednictví a Austrálie byl návrh na zvýšení podílu elektřiny na konečné světové spotřebě energie z přibližně 23 % na 35 % do roku 2035. Ani tento cíl však nezískal všeobecnou podporu. Kritici upozorňovali zejména na skutečnost, že návrh nepožadoval, aby nová elektrifikace byla založena výhradně na čistých zdrojích energie. Text pouze hovořil o zvyšování podílu čisté energie, energetické účinnosti a dalších nízkoemisních technologií.

Dalším sporným bodem byla finanční pomoc rozvojovým zemím, které patří mezi nejzranitelnější vůči dopadům změny klimatu. Řada států požadovala silnější závazky v oblasti financování adaptačních opatření a kompenzací klimatických škod. Rozdílné postoje mezi rozvinutými a rozvojovými zeměmi se však nepodařilo překlenout. Kritici návrhu upozorňovali, že bez odpovídající finanční podpory nebude možné naplnit klimatické cíle ani urychlit

transformaci energetiky.

Přestože se nepodařilo schválit celkové politické prohlášení, konference dokončila několik dílčích technických rozhodnutí vyplývajících z předchozích mandátů. Část otevřených otázek byla odložena na příští rok, kdy se uskuteční COP32 v Etiopii.

Neúspěch COP31 zároveň ukazuje, jak obtížné je v současné geopolitické situaci dosahovat mezinárodní shody. Rostoucí energetické náklady, geopolitické napětí, ozbrojené konflikty i obavy o konkurenceschopnost ekonomik komplikují přijímání nových klimatických závazků právě ve chvíli, kdy vědci upozorňují na nutnost rychlejšího snižování emisí skleníkových plynů.

ELEKTRIFIKACE EVROPSKÉ EKONOMIKY

Na konferenci International Energy Policy Summit 2026 pořádané Financial Times v Bruselu vystoupil s hlavním projevem Kurt Vandenberghe, generální ředitel Generálního ředitelství Evropské komise pro oblast klimatu (DG CLIMA). Zaměřil se na překážky elektrifikace evropské ekonomiky a její význam pro konkurenceschopnost, energetickou bezpečnost a snižování závislosti na dovozu fosilních paliv. Zdůraznil, že geopolitické napětí a výkyvy cen energií posilují ekonomický a strategický význam přechodu k elektřině.

Podle Vandenbergheho zůstává tempo elektrifikace v Evropě již téměř dvě desetiletí prakticky stagnující. Podíl elektřiny na konečné spotřebě energie se pohybuje kolem 23 %, zatímco cílem je dosáhnout do roku 2040 přibližně 46 %. K hlavním překážkám patří pomalé rozšiřování elektrických vozidel a elektrifikovaných technologií v průmyslu a budovách, nedostatečná kapacita elektrických sítí a vysoké počáteční investiční náklady. Upozornil také na nevhodné cenové a daňové nastavení: elektřina je podle něj v členských státech EU v průměru zdaňována dvakrát více než zemní plyn, což oslabuje ekonomickou motivaci k její větší spotřebě.

Evropská komise proto připravuje opatření zaměřená na urychlení elektrifikace průmyslu, dopravy a budov. Vandenberghe zdůraznil zejména význam Akčního plánu pro elektrifikaci (Electrification Action Plan) a reformy systému obchodování s emisními povolenkami (EU ETS), který by měl ve větší míře podporovat investice do průmyslové dekarbonizace. Mezi další priority zařadil modernizaci elektrických sítí, podporu akumulace a flexibility soustavy, dostupnější čistou elektřinu, zjednodušení povolovacích procesů a mobilizaci soukromého kapitálu.

Důležitá je podle něj také ochrana evropského průmyslu před nekalou zahraniční konkurencí a zajištění předvídatelných podmínek pro dlouhodobé investice.

Významnou překážku vidí Vandenberghe rovněž v nedokončeném jednotném trhu s elektřinou. Lepší propojení elektrizačních soustav by podle něj snížilo náklady a omezilo plýtvání elektřinou z obnovitelných zdrojů. V této souvislosti zdůraznil také potřebu tzv. inteligentní specializace (smart specialisation), tedy zohledňování rozdílných podmínek jednotlivých evropských regionů při plánování energetických investic. Jako příklad uvedl výrobu obnovitelného vodíku, jejíž rozsáhlé dotování ve střední Evropě nemusí být ekonomicky efektivní, pokud pro ni existují vhodnější podmínky v severních či jižních částech kontinentu.

V závěru projevu upozornil na potřebu stabilního regulatorního prostředí a proměny národních energetických a klimatických plánů v konkrétní investiční strategie. Evropa podle něj disponuje potřebným kapitálem i technologiemi, jejich potenciál však

nedokáže plně využít bez lepší koordinace, předvídatelných pravidel a účinnějšího propojení energetických trhů. Úspěch elektrifikace tak bude záviset nejen na technologickém rozvoji, ale také na ekonomické efektivitě investic a schopnosti zohlednit rozdílné podmínky jednotlivých členských států.

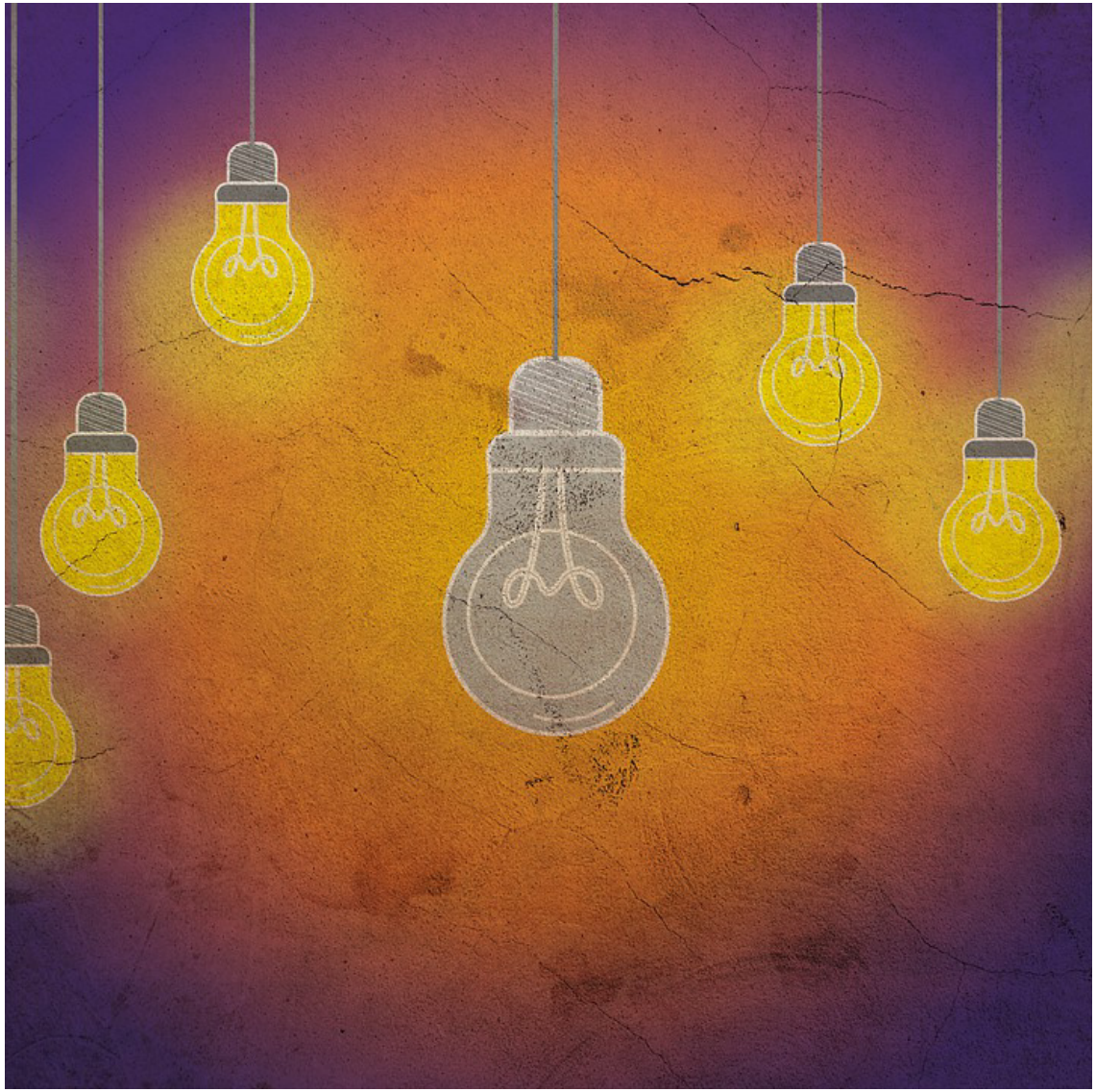

OBNOVITELNÉ ZDROJE 2026

Mezinárodní energetická agentura IEA zveřejnila na začátku listopadu svojí pravidelnou studii týkající se obnovitelných zdrojů energie (OZE). Zpráva již reflektovala aktuální situaci na Blízkém východě a zaznamenala rovněž zajímavé posuny mezi státy a regiony z hlediska růstu OZE.

Jaké jsou hlavní závěry studie?

Obnovitelné zdroje energie se v mnoha zemích dostaly do popředí politické agendy. Jejich roli v posilování energetické bezpečnosti a diverzifikaci dodávek zdůrazňuje aktuální energetická krize, a to zejména kvůli zvyšujícím se cenám ropy a plynu a volatilitě trhu v důsledku konfliktu na Blízkém východě. Výhodou obnovitelných zdrojů je v tomto ohledu jejich široká distribuce a fakt, že každá jednotlivá země má specifický potenciál, který lze konkurenceschopně rozvíjet s cílem posílit svou energetickou bezpečnost. Bez růstu OZE od roku 2010 by byla celosvětová roční poptávka po fosilních palivech v roce 2025 o zhruba 8 % vyšší. Obnovitelné zdroje nahradily spotřebu zemního plynu, odpovídající 11 % celosvětové poptávky, růst biopaliv a dalších obnovitelných zdrojů od roku 2010 navíc nahradil 2,4 milionu barelů ropného ekvivalentu denně.

Jak se vyvíjí celková kapacita OZE?

Růst kapacity OZE se zrychluje, přičemž nejmarkantnější je v rozvíjejících se ekonomikách. Předpokládá se, že globální kapacita OZE vzroste v letech 2026 – 2031 o téměř 4 800 gigawattů (GW), což je o 57 % více než v předchozích šesti letech. Poprvé v historii se růst v rozvíjejících se ekonomikách mimo Čínu vyrovná růstu v rozvinutých ekonomikách. Na druhé místo se v tomto období posouvá Indie. Přírůstky kapacity v jihovýchodní Asii, na Středním východě a v Africe se v prognózovaném období ztrojnásobily. Oproti loňské zprávě se předpovědi pro rozvíjející se a rozvojové ekonomiky zvýšily o 20 %. Příčin je několik. Jedná se především o podpůrné politiky nebo rostoucí konkurenceschopnost větrné a solární energetiky. Právě politická podpora zůstává klíčová pro růst výroby elektřiny z OZE v těchto ekonomikách, nicméně jedním z nejvýznamnějších posunů během nedávné energetické krize bylo chování spotřebitelů. Celková světová kapacita obnovitelné elektřiny se mezi lety 2025 a 2031 zvýší téměř o 85 %.

Jak se vyvíjí situace v solární a větrné energetice?

Spotřebitelé čelící vysokým cenám paliv a nespolehlivé elektřině ze sítě se stále častěji obracejí k cenově dostupné fotovoltaice. Solární energie se na 85% růstu kapacity OZE podílí více než ze tří čtvrtin. Dodatečná kapacita střešních solárních panelů zlepšila přístup k elektřině a službám od roku 2022 nejméně 70 milionům domácností. Růst kapacity solárních panelů mimo síť se do roku 2031 zvýší 2,5krát na přibližně 80 GW. V čele tohoto růstu by měl stát Pákistán, subsaharská Afrika a jihovýchodní Asie. Celková kapacita větrných elektráren na pevnině se do roku

2031 zvýší o více než 70 % na 2 040 GW. Začínají se navíc objevovat hybridní projekty OZE, které kombinují solární a větrnou energii s bateriemi a představují tak atraktivní možnost pro zvýšení flexibility systému.

Jak je nárůst OZE rozdělen geograficky?

Na první pohled je zřejmý mírný ústup v případě Číny. Ta zmenší svůj podíl na globálním růstu kapacity OZE z více než 60 % v roce 2025 na 53 % v prognózovaném období. I tak jde ovšem z absolutního hlediska o masivní rozvoj. Svůj příspěvek pak podstatně zvyšují Indie, jihovýchodní Asie, Afrika a Blízký východ, kde OZE budou těžit ze silné politické podpory a rozvoje trhu s obnovitelnými zdroji. Oblast Asie a Tichomoří mimo Čínu v období let 2026-2031 přidají více než 840 GW OZE, což je více než dvojnásobek úrovně z předchozího období, přičemž tato prognóza byla revidována směrem nahoru o 15 % v důsledku silnějšího růstu fotovoltaiky v Indii a Jihovýchodní Asii. Výrazná revize stejným směrem se týká rovněž Spojených států, kde díky silnějšímu nasazování solárních panelů vzrostla prognóza o 40 %, důvodem je potřeba uspokojit poptávku po elektřině mimo jiné pro datová centra. Nadále se zvyšuje růst v Evropě a předpokládá se, že kapacita OZE vzroste do roku 2031 o 40 % více než v období 2020-2025.

Jaký vývoj je očekáván v oblasti OZE v dopravě?

Předpokládá se, že podíl obnovitelných zdrojů na konečné spotřebě energie v dopravě by měl v hlavním scénáři vzrůst na 6 %. Téměř polovinu tohoto růstu představuje elektřina v elektromobilech, přičemž z 80 % do tohoto růstu přispívají Evropa a Čína. Druhým největším tahounem růstu jsou kapalná biopaliva. Pro rozšíření využívání biopaliv jsou nezbytné robustní rámce udržitelnosti. Očekává se, že celosvětová poptávka po surovinách pro výrobu kapalných biopaliv do 2031 vzroste o 30 %.

